

Igazság és Élet

Folyóirat a lelkipásztori és nevelői munka számára

IX. évfolyam 2. szám
2015. április – június

Felelős szerkesztő és kiadó:	Dr. Fazakas Sándor
Szerkesztő bizottság tagjai:	Dr. Fekete Károly Dr. Ferencz Árpád Dr. Marjovszky Tibor Dr. Peres Imre Dr. Szabó Lajos Székely József
Technikai szerkesztés:	Dr. Kovács Krisztián Fazakasné Bartha Zsuzsanna Hodossy-Takács Krisztina Szilágyi-Papp Éva Adrienn
Kiadja:	Tiszántúli Református Lelkésztovábbképző Intézet 4026 Debrecen, Kálvin tér 16.
A kiadást támogatja:	Tiszántúli Református Egyházkerület Magyarországi Református Egyház Zsinata
Megrendelés:	Tel/fax: 52/518-556 E-mail: tovabbk@drk.hu
Online változat	www.lelkesztovabbkepzo.hu
ISSN:	1788-8174
Nyomdai munkálatok:	Kapitális Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft. 4002 Debrecen Balmazújvárosi út 14.

Az „Igazság és Élet” c. kiadvány a Vasady Béla, Révész Imre, Szabó Zoltán és Soós Béla által 1935-ben Debrecenben alapított, lelkipásztorok, vallástanárok, segédlelkészek és teológusok szolgálatra való készülését segítő folyóirat szellemi örökségét kívánja folytatni.

Tartalomjegyzék

Ajánlás	159
Nagycsütörtök – 2015. április 2. János 19,1–16a – Dráma négy jelenetben	161
Szabóné Mátrai Marianna	
Nagypéntek – 2015. április 3. János 19,16–30 – A tanítvány a keresztt alatt	169
Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta	
Nagyszombat – 2015. április 4. János 19,31–42 – Krisztus halála – az én életem!	181
Bölcsöldi András	
Húsvét 1. napja – 2015. április 5. János 20,1–18 – Asszony, sír, tanítvány	189
Dr. Hodossy-Takács Előd	
Húsvét 2. napja – 2015. április 6. János 20,19–29 – Félelemtől a küldetésig	198
Dr. Fazakas Sándor	
Húsvét után 1. vasárnap – 2015. április 12. Galata 1,10–24 – A „másik” evangélium csábítása	208
Dr. Czagány Gábor	
Húsvét után 2. vasárnap – 2015. április 19. Galata 4,8–11 – „Attól félek, hogy hiába fáradoztam értetek”	213
Szerdi András	
Húsvét után 3. vasárnap – 2015. április 26. Kolossé 1,9–23 – Őbenne	220
Dr. Literáty Zoltán	
Húsvét után 4. vasárnap – 2015. május 3. Kolossé 3,18–4,1 – „Az Úr Krisztusnak szolgáljatok!”	227
Dr. Pap Ferenc	
Húsvét után 5. vasárnap – 2015. május 10. 1Thesszalonika 3,9–13 – Mire tanít az apostol imádsága?	236
Dr. Rácsok Gabriella	
Mennybemenetel ünnepe – 2015. május 14. Lukács 24,50–53 – Örvendező búcsúzás	244
Dr. Szűcs Ferenc	
Húsvét után 6. vasárnap – 2015. május 17. 2Thesszalonika 2,16–17 – Az örök vigasztalás forrásai	249
Dr. Tatai István	
Pünkösöd 1. napja – A Magyar Református Egység napja – 2015. május 24. 1Mózes 4,1–16 – Apostolok Cselekedetei 2,37b – A felelősség születésnapja	254
Dr. Kovács Krisztián	

Pünkösd 2. napja – 2015. május 25.	
Apostolok Cselekedetei 2,14–36 – Lelkes igehirdetés	263
Dr. Kocsis Attila	
Szentháromság vasárnapja – 2015. május 31.	
Apostolok Cselekedetei 4,13–22 – Meghallgatott ima, beteljesült küldetés	269
Somfalvi Edit	
Szentháromság után 1. vasárnap – 2015. június 7.	
Apostolok Cselekedetei 6,8–15 – Isten a tanúm	276
Dr. Kis Médea	
Szentháromság után 2. vasárnap – 2015. június 14.	
Apostolok Cselekedetei 9,31–43 – Jézus csodás jelenléte...	284
Dr. Jakab Sándor	
Szentháromság után 3. vasárnap – 2015. június 21.	
Apostolok Cselekedetei 12,20–25 – A hiányba bele lehet halni...	289
Simon János	
Szentháromság után 4. vasárnap – 2015. június 28.	
Apostolok Cselekedetei 15,1–21 – Lokális probléma, globális megoldás	300
Czeglédi Péter Pál	
Keresztelés	
Apostolok Cselekedetei 2,38 – Isten jó	308
Bukáné Zakar Zsuzsanna	
Konfirmáció	
Márk 10,17–22 – Kérdéseink	311
Kovács-Győri Zsuzsa	
Házasságkötés megáldása	
Filippi 2,14–16a– Mint csillagok a világban	317
Bukáné Zakar Zsuzsanna	
Temetés	
Temetési textusok a Filippi levélből	320
Dr. Peres Imre	
Alternatív passiók istentisztelet	
Nagypéntek	330
Berényiné Csinády Melinda	
Kitekintés	
A feltámadáshit legősibb hagyománytörténete	335
Dézsi Csaba	
Könyvajánló	
Zsengellér József: A kánon többszólamúsága	350
Németh Áron	
Szerzők	354

A szerkesztőnek nehéz valamely anyagról objektív értékítéletet alkotnia, amint az is nehéz, hogy valamit külön is kiemeljen ebből az anyagból. Jelen füzetünkkel egy tartalmas és a szokásos igehirdetési segédanyagokon túlmutató tartalommal jelentkezünk olvasóinknál.

Számunk tartalmát meghatározza, hogy az egyházi év egy igen mozgalmas és üdvtörténeti ünnepekben gazdag időszakára kínál segítséget az Igazság és Élet jelen száma. A Húsvét és a Pünkösd ünnepe, mint súlypontok messzemenően meghatározzák a tartalmat. A testté lett Ige feltámadása által válik a keresztyén ember számára nagyon is élővé és kézzelfogható valósággá az isteni üdvterv, amely világossá teszi, hogy az emberrel szolidaritást vállaló élő Isten nem hagyja a világot és benne az embert sem magára. Az igehirdetés mindig és minden korban a nem lehet és mégis kell kettősségében zajlik. A szószéken álló igehirdető, s ez az egyházi év ünnepes fél évében még fokozottabban érezhető, szinte kézzelfoghatóan éli meg vasárnapról vasárnapra a feszültséget, amely emberi lehetőségeink és az általunk hirdetett ÜGY között feszül. Ahhoz, hogy valóban megértsük, megéljük, s a magunk rendjén érthetően továbbadjuk az üzenetet szükséges az alázaton túl egy alapos és elmélyült készülés is. Csak az az igehirdetés juthat el céljához, amelyet megelőz az alapos személyes elmélyülés, felkészülés, s amely annak tudatában történik, hogy a Szentlélek Isten a mi emberi erőtlenségünkben is segítségünkre van, hogy az Ige valóban életet megszólító, megváltoztató, egyszóval élő módon jelenjen meg a gyülekezetekben.

Jelen füzetben áprilistól – júniusig (Nagycsütörtöktől Szentháromság után 4. vasárnapig) terjedő időszakra adunk közzé igehirdetési segédanyagokat abban a reményességben, hogy mindez elősegíti a gyülekezeti istentiszteletre való előkészülést, segít a kazuáliák konkrét helyzetéhez közelebb kerülni, s az elmélyült teológiai reflexió lehetővé teszi, hogy az Isten megszólító szava személyesen is az embert, a mindenkori embert megszólító szóvá lehessen. A 2014-ben 80. születésnapját ünneplő Eberhard Jüngel azt írta az igehirdetésről, hogy annak van három fő előfeltétele, hogy ugyanis van mit hirdetni, van, ki hirdesse és van címzettje az igehirdetésnek. Azonban, hogy ez valóban sikeres interakció legyen, szükséges, hogy ez a három elem optimálisan viszonyuljon egymáshoz, azaz megtalálja egymást. Ennek a lehetőségét teremti meg az, amit Jüngel „az igehirdető teológiájának” nevez annak összefoglalásaként, amit más kontextusban személység-kultúra-képzés összefüggérendszerének neveznek.

Azzal a reményességgel bocsátjuk most útjára jelen füzetünket, hogy az hozzájárulhat ezen folyamat optimalizálásához, hogy a személyes teológia által az üzenet, az igehirdető és a gyülekezet úgy találja meg egymást, hogy az élő Jézus Krisztus és Szentlelkének közösséget alapító és fenntartó ereje tovább segítsen igehirdetőt és hallgatót azon az úton, amely Isten földi egyházának evilági za-

Megvalljuk előtted, kényelmesebb volt nem álmodni és nem szólni, mert abban nincs semmi kockázat. Biztonságosnak tűnt a bezártságba menekülni, nem találkozni senkivel, mert ez nem készítetett bennünket állásfoglalásra, hitvallásra. Megadóan, lelkesedés nélkül daráltuk le napjainkat, bízva abban, hogy a holnap is kockázatmentesen telik, akár csak a mai. Nem mentünk és tettünk tanítványokká másokat, sokakat – hiszen magunk is csak ímmel-ámmal vállaltunk téged Urunk.

Urunk, csak annyit kérünk most tőled, hogy Lelked tüze néhány fokkal melegítsen feljebb bennünket. A kérdésektől juttasson el minket a válaszokig, tegyen bennünket látókká és hallókká, akik érzékenyen reagálnak a külső változásokra.

Könyörgünk, Lelked formálja az igehirdető emberi szavait próféta üzeneté, sokszor hamiskás énekünket himnusszá, személyes, gyarló életünket kifogyhatatlan erejű bizonyoságtéellé. Jövel Szentlélek Isten! Ámen.

Utóima:

Nincs nagyobb öröm annál, mint bizonyossá lenni abban és afelől, hogy életünket, jövőnket biztonságban tudhatjuk. Köszönjük, hogy megismerteted velünk az élet útját, betöltöd életünket örömezzéssel, Krisztusban, a Lélek által láthatunk téged, mint Atyánkat. Hálásak vagyunk, hogy minden ellenkező hatások ellenére figyelmünket, egész lényünket Jézus felé fordítod. Nem csak a kijelentett Igében válik Ő a mi Urunkká, hanem az élet minden pillanatában Ő áll a középpontban, megfellebbezhetetlenül és végérvényesen.

Szentlélek Isten, ünnep múltával se engedd felednünk, nem a magunk vére bérének eredménye, hogy vagyunk, hanem Krisztus megváltottjai, akik felszabadult örömmel, felhevült lélekkel hirdetik – mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít. Ámen.

6. Felhasznált és ajánlott irodalom

- BOCK, D. L.: *Acts* (Baker Exegetical Commentary on the New Testament), Grand Rapids, Michigan, Baker Academic, 2007.
- CZEGLÉDY-HAMAR-KÁLLAY: *Bibliai Lexikon*, II. kötet, Budapest, Sylvester Irodalmi és Nyomdai Intézet kiadása, 1931.
- KURZ, W. S.: *The Acts of the Apostles*, Collegeville, Minnesota, The Liturgical Press, 1983.
- LÉON-DUFOUR, X. (szerk.): *Bibliikus Teológiai Szótár*, Róma, 1976.
- SZATHMÁRY, S.: *Ünnepeink üzenete*, Nagykovács, Károly Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kara, 2011.
- TÖRÖK, I.: *Dogmatika*, Amsterdam, Free University Press, 1985.
- VARGA, Zs.: *Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv magyarázata*, Debrecen, Debreceni Református Teológiai Akadémia Jegyzetkészítő Irodája, kézirat gyanánt, 1953.
- VARGA, Zs.: *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, 1992.

Dr. Kocsis Attila (Debrecen)

Szenhááromság vasárnapja

2015. május 31.

Meghallgatott ima, beteljesült küldetés

Textus: Apostolok Cselekedetei 4,13–22

1. Amit a textusról tudni kell – exegetikai/kortörténeti megértés

Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvet ugyanannak a görög orvosnak tulajdonítja a kutatás, aki a harmadik evangéliumot is írta, s akinek a nevét Lukácsként jegyezte fel az egyháztörténelem. Alapos, részletes, az események háttérét is magyarázni igyekvő történetei arra mutatnak rá, hogyan nyilvánul meg Isten hatalma az Egyszülött Fiú életében és feltámadásában, majd hogyan jelenik meg ez a hatalom a tanítványok életében. A Messiás az ő szemében az a legnagyobb próféta, akiről még Mózes tesz bizonyoságot az 5Móz 18,15-ben: „Prófétát támaszt atyádfiai közül Istened, az Úr, olyant, mint én, őreá hallgassatok!”, tehát aki Jézus Krisztust utasítja el, az a Messiást utasítja el, ezért méltó, hogy kivetessék a nép közül. Lukács tehát Mózes az első és legnagyobb prófétának tartja, Jézust pedig hozzá hasonló prófétának. Ezért, aki nem fogadja el Jézust mint feltámasztott prófétát (aki apostolain keresztül szól), azt kiveti a népből, ahogy azt a 3Móz 23,29 idézete mondja az ApCsel 3,23-ban. Így ez az ApCsel 3,23 a kulcs ahhoz, hogy Lukács hogyan oldja meg azoknak a zsidóknak a problémáját, akik nem fogadják el Jézust, s egyúttal kulcs ahhoz is, hogy Isten a kereszténységet hogyan kapcsolja népéhez. Amíg Máté a keresztényeket a régi Izrael helyett Isten új népének mondja (Mt 21,43), addig Lukács hangsúlyozza Isten népének folytonosságát azokon a zsidókon keresztül, akik elfogadták Jézust. Azokat, akik ezt nem tették, kivetik Isten népéből.”¹ Lukács megkülönbözteti azokat a zsidókat, akik hisznek a feltámadásban, ilyenek a farizeusok és Pál apostol, azoktól a zsidóktól, akik nem hisznek a feltámadásban, ilyenek a szaduceusok. Kurz megfogalmazásában „Jellemző még az is, hogy Lukács nagyjából azonosítja a zsidók vezetőit a szaduceusok hitetlen csoportjával. Az ApCsel 4–5 fejezete mutatja, hogy az apostolok hogyan vették át Isten népének szellemi vezetését a korábbi előjáróktól.”² Lenkeyné Semsey Klára a Jubileumi Kommentár vonatkozó részében megállapítja, hogy a „szövetség fiai az áldás részesei és közvetítői lehetnek, ha vállalják küldetésüket. Jézus ugyanis elsősorban Izraéle (próton), de nem csak Izraéle. A próféta szó áldás lesz, ha nyitott fülekre talál. Ítéletet von maga után, ha elzárkózunk előle. A személyes döntés, a megtérés lehetséges és szükséges.”³

¹ KURZ: The Acts of the Apostles,

² KURZ: i. m.

³ <http://biolka.ro/upload/Jubileumi%20Kommentar.pdf> – 2030.

Textusunk egy nagyobb egység, egy történet sor része, mely a könyv harmadik részével kezdődik, és a negyedik rész 32. verséig tart, ahonnan már a megerősödött gyülekezetben történt események következnek. Bár a textus a történet sor végén helyezkedik el, mégis ez az a fordulópont a teljes történet szempontjából, ahol megtörténik a csendes hatalomátvétel a nagytanács és a tanítványok között. A zsidó vezetők itt hátrálnak meg tehetetlenül, és itt válnak az apostolok hírnökökből és bizonyágtevőkből gyülekezeti vezetőkké. Autoritásukat itt alapozza meg a csoda, amelyet Péter és János a feltámadt Jézus Krisztus nevében tesz. A csodának meghurcolás és börtön az elsődleges következménye, de ahogyan József esetében is történt, a „testvérek” gonoszt gondoltak az apostolok ellen, Isten pedig azt jóra fordította (1Móz 50,20a).

2. A perikópa megértése – teológiai összefüggések feltárása

A negyedik részben, közvetlenül a textust megelőző három részletben értesülünk Péter és János letartóztatásáról, a nagytanács előtti felelősségre vonásról és Péter Szentlélektől átitatott, kemény, tárgyilagos beszédéről, amely missziói prédikáció és bizonyágtétel lesz Jézus Krisztus helyéről Isten tervében. Talán ez lenne még az utolsó pillanat, amikor a zsidó nép régi szellemi vezetői meggondolhatnák magukat, és komolyan vehetnék Isten üzenetét számukra. Szívük és értelmük azonban kemény marad. Emlékeztet ez a hajlíthatatlanság Mózes és Áron meg a fáraó és varázslói közötti ellentétre a 2Móz 7–11-ből. Bár közvetlen csapás nem éri a nagytanácsot, az Isten szabadításáról szóló hír nem érinti meg őket, régi énjük börtönccsapdájában maradnak.

Textusunk itt kapcsolódik a történetbe – a nagytanács tagjai „elcsodálkoztak”, hogy tanulatlan, laikus emberek ilyen művelten és összefüggően tudták megvilágítani Isten titkait (melyeket ugyan ők nem hittek el), az is eszükbe jutott, hogy Jézus, a nem is olyan régen elpusztított „hitető” tanítványai állnak előttük, de semmi olyan válasz nem jutott eszükbe, amellyel semmissé tehetnék volna a csodát, ami nemrég történt. A hatalomféltő hatalmasok jól ismert módszeréhez folyamodtak, megtiltották a bizonyágtételt és a tevékenységet Jézus nevében, de semmi hatása sincs tiltásuknak, Péter és János nyíltan szembeszegülnek. Isten akaratát immár nem a zsidó vallási vezetők, hanem ők közvetítik hitelesen. A hatalomátvétel csendben megtörtént, sokan dicsőítették Istent a történetekért, imádkoztak, és gyülekezet formálódott, szerveződött, növekedett. Jézus Krisztus megbízása teljesült.

2.2. A nyilvánvaló igazság tagadása mint közeledési mód Isten zavarba hozó cselekedeteivel kapcsolatban – itt sikertelen megoldás, a zsidó vallási vezetők is belátják (a sírbatételkor azt hitték, sikerült) – etikai kérdés.

- Megtiltani a beszédet arról, amiről/akiről nem akarnak tudni – Jézus Krisztusról – etikai kérdés
- Hűség az elköteleződéshez, hűség a szolgálathoz, hűség, ha veszélybe sodor – etikai kérdés

- A büntetés mint megfélemlítő eszköz, a köztudomás mint védelem – szociális viselkedés Jézus Krisztussal szemben és mellette.

3. Prédikációvázlat

Bevezetés

Felolvasott leckénk és textusunk is egy-egy helyzetet és állapotot ír le, amit olyan ember él át, aki szívét – lelkét, egész lényét az Úr Isten igéjének és akaratának tolmácsolására szentelte. Ez a helyzet lehet embert próbáló szenvedés, lehet elutasítás és megvetés, lehet számonkérés és némaságra ítélet, a lényeges ezekben a helyzetekben, hogy hogyan dönt az, akivel megtörténik. Jeremiás elkeseredik, és Istenhez menekül imádságban, Péter és János még összeszedettebb lesz, és Istenhez menekül – tettel és beszéddel. Közös bennük, hogy ráhagyatkoznak Istenre, az ő akaratára és az ő beszédére, a megmentést tőle várják, emberi bizonytalan helyzetükben biztosan vannak az Isten kezében. Jeremiás imája gyönyörű és felkavaró, Péter és János viselkedése pedig bátorító és példaadó – a mai alkalommal tőlük tanuljuk, hogyan kell követni az Urat.

A helyzet, ami textusunkat megelőzi, egy csodálatos esemény megtörténte és az arra adott válaszok ellentmondásossága. Péter és János templomba mennek imádkozni, amikor találkoznak egy születése óta bénaság miatt sánta férfival, aki kéregetni szokott. A férfi tőlük is kér alamizsnát, náluk azonban sem arany, sem ezüst nem lévén, azt adják, amijük van: Jézus Krisztus nevében a gyógyulást. Természetes, hogy a férfi örömeiben ugrándozni kezd a templomban, ahová követi Pétert és Jánost, Salamon csarnokában fel is tartóztatja őket. Mi történt itt? Csoda? Igen! Több is. Az egyik a gyógyulás csodája, a másik az önálló tanítványi cselekedet csodája, amikor bár Jézus Krisztus nincs a földön testben, a tanítványok éppen úgy cselekednek, mint amikor az Úr küldte ki őket kettesével végezni az apostoli munkát. A megbízás így szólt: „Elmenvén pedig prédikáljatok, mondván: Elközelített a mennyeknek országa. Betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, halottakat támasszatok, ördögöket űzzetek. Ingyen vettétek, ingyen adjátok” Mt 10,7–8. A hozzájuk összefutott csodálkozó embereknek Péter prédikálni kezd a feltámadott Úrról, akit a templomi „nép” tudatlanságból feszített meg. Beszél Isten tervéről, mely már Mózes idejében is kész volt, ezért beszélhetett Mózes prófétáról, akit majd támaszt az Isten a népnek, akinek a szavára viszont hallgatni kell, mert ha nem, akkor, aki nem hallgat rá, az ki kell irtassék a nép közül. Itt láthatunk válaszcselekvést Jézus Hegyi Beszédében elhangzott felhívására, mely szerint: „Úgy fénylik a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat” Mt 5,16. Beteljesedett ígéret ez a tanítványok részéről, fénylett az ő világosságuk, messzire. A prédikációnak nem várt hatása lett, az apostolokat éjszakára őrizetbe vették a templomban, és reggel meg kellett jelenniük a nagytanács előtt. Ott Péter újrafogalmazza a prédikációját, és immár másodszor is világossá teszi a hallgatósága előtt, hogy a feltámadt Jézus

Krisztus által esett a csoda, és hogy nekik sincs más mentségük, mint elfogadni, akit az Isten küldött, üdvösségük zálogát.

Textusunk a történet eme pontjától követi az eseményeket, Péter és János szabadon bocsátását írja le. A fény sokakat bántott, főleg azokat, akik riválisoknak, ellenfeleknek, ellenségeknek érezték az apostolokat, és ezért szabadságukra, vagy később életükre is törtek. A nagytanács jogosnak gondolja a fellépését az apostolokkal szemben, hiszen csak önmagukat ismerték el Isten dolgaiban járatosnak és hozzáértőnek, a szadduceusokhoz tartozó tagok azonban – saját tanításuk alapján – eleve elvetették a feltámadást, mint lehetőséget, nem hitték, hogy létezhet olyan. Az apostoloknak Jézus Krisztus feltámadásáról való bizonyágtételét tehát egyféle támadásnak élik meg, amit tehetetlen dühvel élnek át, s amely arra sarkallja őket, hogy elhallgattassák a bizonyágtévőket. Csodálkoznak azon, hogy tanulatlan laikus létükre honnan származhat a tudás és meggyőződés, amellyel beszélnek előttük, de eszükbe nem jutna az apostolok szavait magukra vonatkoztatni. Isten dolgairól sokat tudhatnak, de Isten élő szavát nem ismerik fel.

A csodát átélte ember ott állt Péterrel és Jánossal, ezért a jól bevált módszer, mellyel húsvétkor éltek, hogy mindenkit, akit lehetett, lefizettek, hogy hazudjanak, tagadjanak és vezessenek félre, most nem bizonyult járható útnak. Ami történt, a nyilvánosság előtt történt, fényes nappal, tehát csak a fenyegetés és megfélemlítés maradt. Behívadják a nagytanács elé a tanítványokat, s a kemény tiltó felszólítás után harmadszor is kiderül, illetve megerősödik, hogy Jézus ígérete itt is beteljesedett. Mielőtt vállalta volna az áldozatot és elindult volna a Golgota felé, tanítványainak megígérte, hogy küld maga helyett tanácsadót, aki megmondja majd, ha vallatásnak lesznek kitéve, hogy mit mondjanak. Ez így is történt Pünkösdkor, és a nagytanács színe előtt is. Így hangzott az ígéret, amit most teljesülni láttunk: „És helytartók és királyok elé visznek titeket érettem, bizonyággal ő magoknak és a pogányoknak. De mikor átadnak titeket, ne aggodalmaskodjatok, mi módon vagy mit szóljatok; mert megadatik néktek abban az órában, mit mondjatok. Mert nem ti vagytok, akik szóltok, hanem a ti Atyátoknak Lelke az, aki szól bennetek” (Mt 10,18–20).

A tanítványok szívében megerősödik a Jézus Krisztus tanítványságával együtt járó hatalom a Lélek által. Ahelyett, hogy a látható és szemmel láthatóan ellenséges hatalomnak engedelmessé válnának. S az a Péter, aki néhány hete még azt is letagadta, hogy ismeri Jézust, most keményen válaszol a nagytanácsnak, hogy nem ismeri el őket Isten akaratának tolmácsolóit:

„Igaz dolog-e az Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre?” – kérdezi. S megerősíti, nem teheti – mert magasabb parancsa van rá, hogy ne mondja, amit látott, hallott, tapasztalt. A hiteles tolmácsolója Isten szavának és akaratának tehát ettől a pillanattól kezdve nem a nagytanács, hanem az apostolok, jelesül most Péter és János.

A nagytanács tagjai tehetetlenségükben ismét csak megfenyegetik a tanítványokat, de semmi okot sem találva a másféle eljárásra, büntetésre, el

kellett engedniük őket, mert az esemény az emberekben Isten dicsőítését váltotta ki. Lukács a textus végén meg is jegyzi, hogy negyven évig volt sánta az ember, aki ismét járni tudott. A negyven év gondolatban a negyven év pusztai vándorlásra kapcsol vissza, ahol szintén „sántikálva, bénán” járták végig az utat a szabadulásra vágyók, míg Isten ígéretének földjére megérkeztek. A hatalomátvétel a régi szellemi-vezetőségtől, a papságtól és írástudóktól, a nagytanácstól a Jézus Krisztus által kinevezett apostolok révén megtörténik. Úgy tűnhet, hogy örülhetnek az apostolok, hogy nagyobb bajuk nem esett, de az emberek figyelme és tisztelete elfordul a régi vezetésről az új, Isten szavát hitelesen ismerők felé. Ezen a ponton juthat eszükbe Jézus főpapi imájából az a részlet, amikor így fohászokodott az Atyához: „De nem értük könnyörgök csupán, hanem azokért is, akik az ő szavukra hisznek én bennem;” (Jn 17,20). Ebben a történetben megtapasztalhattuk, hogy az Atya meghallgatta a Fiú imádságát, és megtartotta azokat, akik Jézus nevében hittek, és azokat is, akik az apostolok beszéde miatt hittek Jézusban. Az ima meghallgatása és a beteljesedés öröme vezet el a befejezéshez.

Befejezés

Ha tovább olvassuk a történetet, a textusunk utáni rész arról beszél, hogyan mennek az apostolok el a nagytanács elöl a barátaik közé, hogy ott elmesélhessék, mi hogyan történt. Az első gyülekezet örömmel értesül a tanítványok bátorságáról, és imádságba foglalja háláját és könnyörgését új erőért a bizonyágtételhez. Az apostolok cselekedeteiről írott könyv bizonyítja ékesen, hogy Isten a gyülekezet imádságát meghallgatta.

Visszatekintve és újra végiggondolva az eseményeket, hogy hogyan kezdődött egy egyszerű délutáni imaalkalmon Isten csodáinak a sorozata, megállapíthatjuk, hogy a Krisztust követő embernek minden alkalom tökéletesen időszerű arra, hogy előálljon az evangéliummal és a Krisztusról szóló bizonyágtétellel. Feltétlen hűség jellemzi a tanítványokat, és mély bizalom mindabban, amit nekik Jézus Krisztus mondott, ígért. Elmondják, amire a Szentlélek indítja őket, így mutatva meg, hogy a Szentháromságról nem a tant ismerik, hanem a Szentháromság Egy Istent magát, és engedelmeskednek neki. Szentháromság vasárnapon ez a legszebb és leghatékonyabb tanítás, mert nem elég az értelmünkkel felfogni, hogy lehet az Egy Isten három Személy, hanem be kell látni, hogy a Neki való engedelmes élet az, aminek egyedül értelme lehet.

Mivel is zárhatnánk a sok-sok meghallgatott ima és beteljesült krisztusi ígéretéről szóló elmélkedésünket? Talán egy ígérettel, amit a Jelenések Könyvében maga Jézus Urunk tesz: „Légy hív mindhalálig, és néked adom az életnek koronáját” (Jel 2,10), valamint azzal, hogy mindnyájan azért imádkozunk ma, hogy ez a parancs és ígéret is híven teljesüljön mindannyiunk életében.

4. Példák, képek, szemelvények

Keresztyén üldözés kezdetben és ma: Római birodalomban, véres erőszakkal és vértelen ízlésterrorral, a mártírok kora mégsem múlt el: szír, kopt, iraki

keresztyének történetei. Moldova György: Negyven prédikátor; Luther Márton életrajzi történetei; Missziós történetek; Versek, pl. Sík Sándor: Ments meg Uram! Reményik Sándor: Az Ige.

5. További szempontok az istentisztelet alakításához

Lekció: Kontrasztként: Jer 20,7–13

Énekek: RÉ 25; 166; 251; 393; 200; 225.

Imádság:

Felséges Isten, Áldott Szentháromság!

Hálátelt szívünket hozzuk égő áldozatul Neked, megköszönve minden napunk áldásait, csodáit, találkozásait. Köszönjük a tanításokat, amiket a gyülekezetben kaptunk Rólad, Szentháromság Egy Isten. Add, hogy amit megértettünk, azt cselekedetekre válthassuk, és másoknak is ebben példaképei lehessünk! Alázattal kérünk, Urunk, áldd meg jelenléteddel istentiszteletünket, ünneplésünket, Szentleked nyissa meg szívünket és gondolatainkat a Te üzeneted előtt. Add, hogy minden, ami elhangzik és történik, Neved dicsőségét és Országod terjedését szolgálja! Atyánk, Jézus Krisztusunk nevében kérünk, hallgasd meg imádságunkat. Ámen.

Imádság:

Áldott Istenünk, Mennyei Édes Atyánk, ki élsz és uralkodsz Szent Fiaddal, Jézus Krisztussal, valamint a Szentlélek Istennel egységben. Megköszönjük neked a mai ünnepet, amelyen közelebb kerülhettünk a titokhoz, mit is jelent a Te bizonyosságtevődnek és hitvallódnak lenni a kemény, sokszor durva földi körülmények között! Köszönjük, hogy tanulhattunk Péter és János apostolok bátor helytállásából, érzékelhettük, hogyan teljesedik be Jézus Krisztus urunk ígérete a Szentlélek Isten mint tanácsadó eljövételével kapcsolatban. Öröm volt hallani, hogyan hátrálnak meg azok, akiknél mindig kész volt az elhallgattatás, a hazugság és a tagadás, ha a te Fiad által hozott evangéliumról esett szó. Áldd meg igéd munkáját a szívünkben, hogy mi is ilyen áldott bizonyosságtevőid lehessünk, mint Péter és János.

Könyörgünk gyülekezetünk minden tagjáért, hogy közel érezzen magához Téged, és minden dolgában hozzád járuljon először! Imádkozunk betegeink gyógyulásáért, a gyógyítók helyes diagnózisaiért, az ápolók jókedvéért. Imádkozunk gyászolóink vigasztalódásáért, az árvák és özvegyek megerősödő hitéért és támogatásért, segítségért számukra. Imádkozunk a világ vezetői számára bölcsességért és szeretetért, hogy a fegyverek elhallgathassanak, és a jóakarát uralkodják az emberek között a földön. Jézus Krisztusunkért kérünk, hallgasd meg imádságunkat! Ámen

Egyházi vasárnap: Pünkösöd utáni első vasárnap. Az ünnepes félév vége. Kultusza a barokk korból ered és főleg a pestisjárványok idején teljesedett ki. Számos (katolikus) templom búcsúnapja, sok helyen emeltek szobrokat, oszlopokat a tiszteletére. Szimbóluma a sugárzó nap vagy istenszemmel betöltött háromszög.

6. Felhasznált és ajánlott irodalom

KURZ, W. S. SJ: *The Acts of the Apostles. Collegeville Bible Commentary*, Vol. 5., Collegeville, Minnesota, The Liturgical Press, 1983. Fordította: Kovács Gábor, URL: <http://mek.oszk.hu/00100/00188/html/5apcsol.htm#> (2015. február 15.)

LENKEYNÉ SEMSEY, K.: Az Apostolok Cselekedetéről írt könyv magyarázata, in: Bartha, T. (szerk.): *Jubileumi Kommentár, A Szentírás magyarázata*, Budapest, MRE, 1986, 172–229.

Somfalvi Edit (Koloszvár)